

له مردن بهر ده بمعوه

عبدولموهليب عبدوللا

وەشانخانەی بالندة

زنجیرەی کتیب

١٣

لە مردن بەر دەممەوە

شیعر

عەبدولموھە لیب عەبدوللە

بەرگ: تىكۈزۈشەر خالىد

چاپ: يەكەم - ۲۰۲۰

پىتۇس: بالندة

چاپخانە: تاران

تىراژ: ۵۰۰ دانە

نۆرخ: ۳۰۰ دىنەر

وەشانخانە: بالندة

خاواه نەماف: نۇرسەر[®]

له مردن بهر ده بمه و

شیعر

عه بدولموته لیب عه بدوللّا

مالپه‌ری بالنده

سەرچاوه‌یەک بۆ شیعری کوردى و جیهان

www.balinde.com

ناوەرۆک

١١	مردن بق هەموان
١٣	وینەكانى مردن
١٤	بای مردن
١٥	مردن
١٦	تابلۇى ئازادى
١٧	لەبەرپۇيىشتىنى مردن
٤٣	من مردن نىم
٤٦	دەستم بە گولى ھەتاوه
٤٨	لەگەل مردن ناچمه وە قسان
٥١	ھىچ شتى نا ھاۋىپىكانم
٥٣	سېبەرى ھىچ شتى
٦٠	دەنگى لە تارىكى قسان دەكەت
٦٣	ئازەلانى خوينەر
٦٥	دل بۇوهتە پشىلە
٦٧	مەل و مەرۆڤ و نەى
٦٩	ئەوهىيە مردن
٧١	مردن دەيەۋى
٧٣	دلىدارانە زۆر دلىدارانە
٧٥	خەمى ژيان
٧٧	ئەگەر باتان بىنى بىكۈزۈن
٨٠	لەنتىو كتىيان
٨٢	كەمتر لە ھىچ
٨٤	دلىم خۇش ناكاتە وە

له مردن بهر ده بمهوو

(۱)

مردن بُو هه موان

دنیا تاریک بُو، به گوچانی مردن گه رامه وه باخه کان
له گه ل کازیوه دوو کولیرهی گه رم و کاسه یه ک
پووچیمان
به چای شیرین کرده بیانووی هیچنہ گوتون
بروا ناکه م ژیان بگاته گیپانه وه کان
مردن بُو هه موان دی
به رهندیک ده که وی چه شنی باران
له رهندیک ده که وی ودک بیره وه ری
بروا ناکه م ژیان بگاته ئازادی
مردن بُو هه موان باشتره
با دنیا بپروا
بیره وه ری هه بیت هه موو شتیک له زیاده یه

هیچتان پی نالیم

با دنیا به ریوه دهبات، با دنیا برووا
مردن روو ناکاته بیره و هری
تکایه روو مه کنه بیابان
بگه رینه وه باخ
له با خدا هه موو شتیک باش ده بیت
من له مردن گه رامه وه
بینیم له با خدا هه موو شتیک باشه
ژیان باییی گیزانه وه ناکا
ده چمه وه بیده نگی
ده چمه وه سرو و شت.

۲۷/۱/۲۰۱۵

هه ولیر

(۲)

وينهكانى مردن

هەموو دنيا بە وينهكانى مردىندا تىدەپەپرى

يەنگى سېپى دەبىا

سۇور دەيگۈرۈتەوە

دنيا بە ئەندازەسى چاوهەروانى پۇوچە

بە قەد سەركەوتىنى ژيان

سەرھاتەكان دەگىزىمەوە

مردن وەك گەرددەلۈول بەرھو پۇوم دەھات، وەك

تارمايى

تاريىك بۇو دنيا

نازانىم چۆن ئەو هەموو چىرۇكە رۇوناك بىكەمەوە

ئەو هەموو دەنگە لە كوى كوتايىيان دى

دنسيا تاريىك بۇو

لە رەنگى سېپى نغۇق دەبىم

لە وينهكانى مردن

بەر دەبىمەوە.

(۳)

بای مردن

یه کیک له که ناله کان به چهند هیچیه ک
ئارامی مال دهشیوینی
هست به پهستی ده که م
سه رئیشه ده مباته وه باوهشی ژنه که م
جاریکیان له ئاودهست خه و بردمیه وه
هیچ نه بwoo هه ستامه وه
می ۱۱۵ ۲۰۱۴ بای مردن بردمیه وه کولانه کانی
خویان

له وی یه کیک ده لی حه به کانت نه خواردووه
من له بهه مردن ناتوانم دهم بکه مه وه
منداله کانم ئوتومبیله که کار پی ده کهن
وهک با بؤ نه خوشخانه ده پوین
خوم و عاره بانه
له په لکی هیچ ده خلیسکتین
دکتوریک ده بینین به و کاته دره نگه
وهک که ناله کان هیچی دو و باره ده کاته وه
له سه ر عاره بانه بهر ده بمه وه.

(٤)

مردن

ماوهیه که زور پهست
دست بق هر شتیک ده بهم
دهبی به دوور که وتنوه له خوم
له هیچ شوینیک نیم له نیو دیره کان هنگاو دهنیم
له یه کیک ده گه ریم لیره نیه
به لام گویم لیه له پشت دیره کان
بانگم ده کات، به دوایدا ده روم
دوور ده که ومه وه له دنیا
گیانم شه لالی ئاره ق ده بی
ده لین برق نه خوشخانه
ده که ومه نزیک گورستان.

(٥)

تابلوی ئازادى

بالندهكان له سەر (تابلوی ئازادى شار) چاويان
له مرۆڤ بېرىيە

مرۆڤ لە قاوهخانەی دنيا دانىشتۇوھە
ئازادى وەك چاي بەردەمى سارد بۇوهتەوە
لە برى **كلىك** يەكىن لە دلى خۇيدا دەلى
شار دووركەوتتەوەيە لە سرووشت
دووركەوتتەوەيە لە ئەۋين
بالندهكان بەو قىسىمە ھەلەدەفرەن
ئەۋەي لە ھەستى من دەبزوى ئالقىزىي ژيان نىيە
مرۆڤ، كاتى دەيەۋىت بە ئازادى بگات
بالندهكان لە قاوهخانەی دنيادا
بە زمانى بال پىمان دەلىن
مرۆقىبۈون دووركەوتتەوەيە لە شەر
نىزىكىبۇونەوە لە ئەۋين.

لەبەر-پۈيىشتى-مەردن

لەبەر-پۈيىشتى-مەردن، دۆزىنەوەسى جەستەيە
ئاوردانەوە لە باران

۱

باران که دهروا، قسان دهکات
چهشنى مردن.

۲

قسه ئوهىيە مردىن ژيان نىيە
ژيان بە دواى مردىدا دەگەپىت.

۳

سەرەتاي ھەستىكىدىن بە مردىن
با دەرۋا.

٤

ئەوهى عاشقى ژيان بى
له مردن ناترسى
ئەوهى له مردن نهترسى بايە.

۵

نابی بپوامان به ژیان ههبن
دیمه‌نی مردن له چاوه‌روانیدا.

۶

مردن تابلویه که
له دهقته ری ژیان
هندیک جار به پیشی سپی.

۷

ئەوھى لە ژيان سې دەچىتە وە
لە ژيان دەرۋا.

ئاو وەك لەبەر-رۇيىشتىنى-ژيان
خۆى بە با دەدا
خۆمان نەگرین دەكەوين.

٩

ھىچ شتى لە با دلگراوهەتر نىيە
مردن نەبى.

١٠

دەپقۇم بۇ ئەوهى ژيان تەرم بكا
گۈرانى لەبەر مىدىن.

۱۱

بهیانی له چاوی مردن
نیوهرق به چاوی با
ئیواره دهباری.

۱۲

ھىچ شتى لە دنيا با نىيە
لە باران نەبى.

۱۳

مردن نه فرهتیکه
وازمان لی ناهینی
ههتا واز له ژیان نه هینین.

١٤

جوانيي با له باراندائيه
جوانيي ڙيان
دنيايه.

١٥

له ناووههی "با بژین"
خۆمان و دنیا لهناو دهبهین
له دهرهوهی "با بژین"
خۆمان دنیاين.

۱۷

مردن له به ر-رُوْيِشتنی مه عریفه یه.
عه قلی دووه مه.

۱۷

ژیان نامه‌ی بایه
ئاو دەسەلات
کە ژیان له ئاودا دەمرى، با دى.

۱۸

دەتوانىن لە با بىگەين
با لە خۆمان نەگەين؟

۱۹

سوپای با بهندهی جهسته نییه
پوچمان ئاو دهکا.
سوپای ژیان به مردن ئازاده،
بهندهوارین.

باران جهسته‌یه
با هناسه.

۳۷

۲۰

۲۱

با له مرۆڤ دهدا
درەخت يەک جار دەکەوی.

٢٤

خوشترين ونبيون
ئه ونبيونه يه كه بەرەو خۆمانه.

۲۵

ژیان سامانی مرؤّقه
له زهوى.

۲۶

بروا به مرؤفیک مهکه، که له مردن دهکه وی-
شیعره.

۲۷

هیزی با له باراندایه
هیزی مرؤٹ له زهوي.

کانونی يهکه می ۲۰۱۵
هولیز

من مردن نیم

به رله وهی له تاریکی گورستان سه ر به رز بکه مه وه
گولیکی سپیم به دهسته وهی
له خوم ده پرسم من کیم؟
له نیوان خوم و تاریکی
له نیوان نیشتیمان و پیتمه کانی مردن
قسه یه ک ده که م دنیا و دنیا بیگیرنه وه
له گه ل حیکایته کانم به ره و گور هنگاو مان دهنا
به ره و جه نگ، خومان له مانا ده کرد وه
من به هه موو لایه کی گورستاندا سیبهرم ده کرد
حیکایته کان به هه موو لایه کی تاریکی نووسرا بیون
له به ره وونا کی
ده زانم له ولاتی مندا ئافره تان وه ک ئه وهی دوو که ل بن
وه ک ئه وهی خوین بن، خویان ده شارنه وه و
به جه سته ژیان ده چننه وه!

من نزا بۆ گومان دەکەم لەبەر تو نا
لەبەر پووناکى

لەسەر شەقام جوانىي راگوزەر دەکەۋى
لە دلى خۆم دەلىم من هەموو ژيان
خويىندنەوهى وينه پووتەكانى شەقام بۇ
بە دواي جوانىي راگوزەر نا
لەبەر پووناکى

تەنيا دەمەۋى تارىكى بە پەنجەرهى با ھەلبواسىم
چونكە لە ولاتىكم، ژيان ئەزبەر دەكەين
سەربەستى تەنيا لە گۈرپدا دەبىينىن
ئەوه تەنيا دەنگ نىيە، وشەيە لەنىو خاشاكدا دەجەنگى
لەسەر كاغەزى سېپى نا

سىيەرەكەم لە تارىكى لە بىر چووه
لەسەر سىنگى ژنان ئەستىرە دەدرەوشتىنەوه
لەگەل پووناکىدا دەرۇم
پىكىكى بەتالە ژيان، ئاور نادەمەوه دەرۇم

سىيەرەكەم لە شوينى من دادەنىشى
گولىكى سېپى بە دەستەوهى و دەلى
من مردن نىيم، بەلام خۆم ناناسمەوه
تەمەنى من تەمومژاۋىيە

لە نىوان نىشتىمان و مردن پرسىيار لە تو ناكەم
ئەي ئەو كەسەي بە جەستەت ژيان دەچنىتەوه
پرسىيار لە تو ناكەم

ئازادى لە گۆر دەنین
بەلام بە ناوى من كەسيكى دى لە دايىك نابى
گولىكى سپى بە دەستەوە بى و
بەو ئافرهەتى كە تارىكى جەستەي دەكىلى بلى
پىكىكى بەتالە ژيان
بەو تارىكىيە كە لەگەل خۆر يەكلا نەبووەتەوە بلى
لە ولاتىكىن، ژيان لە بىر كراوه
لەسەر كاغەزى سپى
گولىكى سپى
من نىم
سىبەرم بە شەقامدا دەپوا.

٢٠١٥/٤/٣

دهستم به گولی ههتاوه

دلم تاریک بwoo
به دلی وەک شەو پەنجه‌رەم بۆ ھەتاو کردەوە
تیشکى سەر چاوم كەوتە حالەتى فرین
بۆ كوى نازانم
حالم باش نىيە ھەموان دەلین خوا باشى كا
زمان نەدەگەرا لە بەر خۇ دەمگۈت
ئەو ھەموو تارىكىيە چۆن تەسلىم دەكىيتەوە
دلم تاریک بwoo
بە بەر چاوى ھەموان
بە دلی كويىر لە مردن رامدەكرد
بۆ كوى نازانم
ھەر ئەوەندەم بىر دىيىتەوە
وەک ئەوەى شەو قەفەزى تارىكى بى
دهستم لە تارىكى بەر دا
خۇم تەسلىمى پۇوناكى كرد
دلم پۇوناك بwoo
دهستم به گولى ههتاوه
تو بلى مروقى ناوهستى لە گۇرستان نەبى

من ئەوەتان بۆ رپون ناكەمەوە
وھک ئەوھى مردن مردن بى
ھەست بە ھەمان ترپەی تارىكى دەكەم
يەكىك گوتى ئەوھ تارىكىيە بەر دەبىتەوە يان دل
ژيان لە ھەردۇو چاوم ھەتا دەھات دەشكايەوە
سەر بالندەي تەرييو
جەستەم گولى ھەتاو بىرى بۆ باخى تەماشا
بە دل دەمگۈت دېمەوە
بە چاو تىشكەكانم لە گورستان پزگار دەكىد
زمان نەدەگەرە وھک ئەوھى تارىكى مردن بى
ئەو ھەموو تارىكىيەم تەسلیم كردىوھ
بە ھەموان دەلىم من ئەوەتا لىرەم
ولات تارىكە
ھەر ئەوەندەم بىر دېتەوە
دەستم لە تارىكى بەر دا.

لەگەل مىدىن ناچىمەوە قىسان

بە قىسان لەگەل تارىكى ژيانم دەپرى
لەگەل شەو چاومان لە چاوى يەك نابۇو
جەستەم سىس
بىينايىم وەك چرای دىزان كز
دل گەيشتىبووه كۈلانە تەنگەكانى تەسلىمبۇونەوە
بىر لە چ بکەمەوە هەر ئەۋەيە
تارىكى بەر لەوەى بۆ شەو خۆى داكەنى
بۆ من وەك گۇربەپانى شەر
خۆى خستىبووه سەر گازەرەى پشت
من چۆلەكەى تەرييوى بەر مانگەشەو
نغرۇى خۆم بۇوم
تارىكى لە فەرىئىم دەچۈرە
وەك چۈن گولەبەر قۇزە دەكەۋىتتە بەر خۆر
كەوتىمە نىيۇ قىسى شەوان

بیر له چ بکهمهوه هه رئه وه یه
ئاوردانه وهی تاریکی موسوی سپی کردم
مردن هیلانهی له سه رمدا کردبوو
قسەم بق نەدەھات
تەنیا له خەودا زمانم دەگەرا
تەنیا له خەودا دەمم له ژیان دەکوتا
دەزانم خەو قسان دەباتەوه بىدەنگى
ژیان دەباتەوه سەرەتا
من لەبەر مردن ئاگام له خۆم نەبۇو
لەگەل قسان ھەنگاوم دەنا
ئاگام له خۆم نەبۇو
هاورىکانم پايىزيان ھىتابووه بەر دەرگە
پايىز بۇو ئەو ھەموو گەلايەی زەرد كرد
من نازانم بىرم له چى دەكردەوە
بە كەوتەخوارەوهی ژیان بە ئاگا ھاتمەوه
بۇنى بەيانى له لووتە دەھات
رەنگى ئاسمانم دەناسىيەوه
ھەستم بە پېشكوتە دەكەد
بە ھاورىکانم دەلىم وەرنەوه بۇنى دنياتانلى دى
شەو بەيانى باش له شەھى پېشتر ناكا
لە تەماشا كەرنى شەو ھەلاتم
شەو چۈو بەيان ھات
ھەموو ئەوانە خەون نىن ئەوهى دەلىم ئەوهى

دوباره دهستم له دهستي ژياندايه
ئاوردانهوهى تاريکى مۇوى سېپى كردم
هاتمهوه بەر رۇوناكى لهبەر خۆمەوه دەلىم
لهگەل مىدىن ناچمەوه قسان
بە مۇوى سېپى لهگەل هەتاو دەمىنەوه.

١٢/٥/٢٠١٥

هیچ شتی نا هاوریکانم

دلم و هک کانی لی دهدا که بیریان لی دهکهمهوه
قسه له سهرهتای ژیانه
دهکهومه پیش ناونانهوه
یهکیک چهشنى گورانی
دل دهکاتهوه
دلم به زوریان دهکریتهوه
وهکوو جوانی
هاورییه کم ههیه
تاریکی به گیرانهوه رپوناک دهکاتهوه
خلهک قسان دهکا
بیدهنگی له مال مهست دهبه
دلم هیندھی نه ماوه
له گهله بالنده و درهختان بچیتهوه پاییز
دلم ئه وهنده نووساوه
کزکز دووباره دیتهوه

هاورپیه کم هه یه

به خوش ویستی دایکی دهنازی

پشیله دنه خشیتی ده لی کوتره

من له زهبری مردن دایکم بیر چووه ته وه

هاورپیه کم هه یه ئهستیره وه گول ده پوینی

دلم ئه وهنده ناجوره

قسمه به قوبیه ناکه وی

قسمه هرگیز دهستی به دنیا رانگات

هاورپیکانم سادهن وه کوو بای پیش باران

وهک چوله که سهیری قوبیه ئاسمان ده که ن

دهستیان له کتیبان بهر نادهن

دهستم له کتیبان بهر نابی

من هیچ که سمه له بیر نییه

له ده ریای مردن ده په رمه وه

دلم ئه وهنده ناجوره

وهک بالنده به ده نوک خوم ده ناسمه وه

وهک چوله که

هیچ کس نازانی دلم له کوی له بیر چووه

هیچ کس نازانی با نه بی

هاورپیکانم به با ده ده م

وهک بالنده سهیری قوبیه ژیان ده که ن

من به مردن

گه ر پاداشتیان بدده مه وه.

سیبه‌ری هیچ شتی

۱

له ماله‌وه نیم
له قاوه‌خانه‌یه ک بیزه‌نگی ده‌کوتوم
پاییزی ته‌مه‌ن ده‌کیشم
له ماله‌وه نیم
وهک با له شه‌قامه‌کاندا فیکه لی ده‌دهم
به قزی خاو هه‌لده‌شاخیم
له ماله‌وه نیم
به کولاناندا جریوه ده‌فرؤشم
هه‌ر له خووه لقیکی مردن ده‌مگری
ده‌چمه‌وه بهر قوتاخانه‌ی سه‌ره‌تایی
له‌سهر ته‌ناف وهک جلوبه‌رگ به ده‌مدا دیم
خه‌ونان به مندالیه‌وه ده‌بینم

له بهر خور وشك ده بهمهوه
له مالهوه نيم
له سه ره تاي حه فته
پيش هه ناسه ه پوژه کان ده که و م
تاريکي رووناک ده که مهوه
به ئاگر ده ليم له بهر پوليسان دوو كه ل نه کا
وهك چيا سه رى زستان به رز ده نه خشينم
ويته يه ك له گه ل هيج ده گرم
له مالهوه نيم
له زير سهرين كتبييكم جي هيشتوروه
نزيك له هه لاتن
به چهندين زمان ده دوى
پر له خوم
له مالهوه نيم
سيبه رى بي هوده ده خويي نمهوه
دوو كه ل ده که م.

۲

به گورانی سرووشت ده جوولینی
 به گورانی دهلى پرۇز باش
 به گورانی ده چىتە وە
 يەكىك دهلى
 دل دله رزى كە بىر لە تو دەكەمە وە
 كات تىپەرى گورانييە كان بۇ كى دهلىي
 دنيام تاريكە چاو چاو نابىنى
 دل تاريكە
 مالى يادھوھرى پووناڭ
 دل دله رزى كە بىر لە هىچ دەكەمە وە
 هەر لە خۆوه شەلائى بەربۇونە وە بۇوم
 هەر لە خۆوه شەلائى نائومىدى بۇوم
 هەر لە خۆوه وەكۈو گەلا لە ژيان كە وە
 هىچ كاتم بۇ نەمايە وە
 بە ناچارى لە تاريكىي بەھەشتى يادھوھرىدا خۆم
 هەلەخەم

تاریکی لە تەمەن دەگرم
کات تىپەری گۇرانىيەكان بۇ کى دەلىي
تەمەنم رەش دەچىتەوە
وەكىو بەفر
دلم دەرۋا
خۆم بە ژيان ھەلدىواسىم.

١٠/٥/٢٠١٦

٣

مانگ له ئاسمان پاوه ستاوە
 دل لە سینە مدا دەله رزى
 مانگ ئاوا بۇ من هيچم بۇ ئاوا نېبۇو
 خەو لە دەرگەي چاوم نادا
 مانگ له ئاسمان يارى دەكا
 دلّم بۇ ژيان وەكۈو ئاوا دەپارىتەوە
 مېرىۋولەيەك بە ئاسمانى چاوى متدا هەلدە فېرى
 وەك با وەرس
 وەك ئەوهى خۆكۈزى بکا
 پەش دەچىتەوە تەمەنەم
 مانگ له ئاسمان پاوه ستاوە
 بەلام بۇ دلّم نارپەخسى
 تەنیا ئەو شتانە بلىم كە دەمەۋى
 دلّم له ئاسمان دەله رزى
 دلّم له زەۋى شەق دەبا.

خ

جیهان وەک خۆی بۆ مرۆڤ دى
 من وەک حەسەن زیرەک هیچم بۆ نایه
 شەو بۆ مرۆڤ پىدەکەنلى
 تارىكى بۆ من
 خەو لە چاوم ديار نىيە
 ئازار دەمبا
 جیهان وەک خۆی پىدەکەنلى
 بەرد لە من دەگرى
 هەتاوم سر بۇوه
 لە دەرەوە بەفر دەبارى
 دنيا سېى
 من پەش دەچمەوە
 رۆژەكانم دەژمارد

وهرزه کان تیپه‌رین

هیچ کاتم به دهسته‌وه نه بیو

بهشی خوشی بدم

جیهانی وهک خوی دههاته‌وه بهر مالان

من وهک خوم هه‌لناستمه‌وه

که‌م که‌م دهکه‌وم

خیرا خیرا دلم چاو دهگیپری

ئازار ده‌مبا

۱۷/۶/۲۰۱۶

دەنگى لە تارىكى قسان دەكات

پىنجى نۇقەمبەر

بۇ ھەندىكەن بىمانايم، بۇ زۆران بىتەنگ، بۇ من نا
كۆدى لەدایكبوونم پىنجى نۇقەمبەرە
وەك ئەوهى خۇ بە شەيەكى رەوتەنى ھەلبواسم
بۇزى جەلتەمىشكم بىر دەكەۋىتەوە
كاتى لەسەر جىئى سېپى نەخۇشى
باخچەمى خەيالىم پسا

ئەو رۆژە دایکم ئاۋۇئاۋ چوو
 ئىوارەدانەنىشتىنى ۲۰۱۴ لەگەل ھاۋرېكەنام
 گوتىيان تا ئىتمە نەمرىن توش مەمرە
 پىينجى نۆقەمبەر
 تاقىكىردىنەوەيەكى چۆل بۇو
 يانزەمى سىپتەمبەر تاقىكىردىنەوەيەكى قەرەبالغ بۇو،
 بۇ من نا
 لەگەل قەرەبالغى ئارەزۇرى براادەرىتى ناكەم
 سوپاپسى ئەو خەيالە پۇوتانە دەكەم كە ژيانىان
 پى به خشىم
 وەك كوندەپەپۇو بەر لەوهى تارىكى دابىت
 خۆم دايە دوو بالى تىوار
 لە هەموو چركەيەكدا مرۆڤ لە دايىك دەبى
 لە هەموو ولايىكدا زىندۇوان بە مردووانەوە
 سەربەرز نىن
 پياوان بە شىكۈى شەوانەوە خۇ با دەدەن
 بەرە و بلى مەردن نىيە

پىينجى نۆقەمبەر
 ئافرەتىك لە وينەكە دەشىنەتەوە
 لە مەردىنىش خۆشم دەۋىت
 مالىك بۇ ئەو ئافرەتە دەچىم
 لە پەنجەرەي وينەكەوە دەست لە ژيان پەدادەشىنى

دلم دهکا به ئاو
پىنجى نوقەمبەر
دل لە هاوارىك زىتىر ناكا
عەشق ھەمان شتە
لە ترپەي دل و فرمىسک باران دەبارىت
دەنگى لە تارىكى دى
لە نىوان يانزەمى سېپتەمبەر و پىنجى نوقەمبەر
عەشق مىزۇوى نىيە
مردن مىزۇوى نىيە
مرۆڤ بە تەنبا دەمىننەوه
لە ھەموو چىركەيەكدا دلە دەبى بە ھەتاو
ژيان بە رىيە.

٢٠١٦/٩/١٨

ھەولىرى

ئازەللىنى خويىنەر

له سىيىھەرى ئەو دارستانە لەبەر كتىيان دەمىيىن
بىرم لە كەلا ئالاوه
دەلم توند توند وەك چۆلەكە يەكى جىماو دەجرييۇنى
لەبەر پۇوناكى خەرىكىم
دەگەمە كۆتايىي باران
وەك ئەوهى خۆم ون كىرىدىكىم لە دەستدايە.

ئەو دارستانە وەك كتىيان دەخويىنە وە
عاشقەكان لەزىز سىيىھەرى خەيالىم دەچنە ماچان
لە پىشىھە وە هاۋپىكەم بە دوو دەستان چاوم دەگرى
لە پىشىھە زەھى بە بىزە پىيم دەلى دل ئارامە
ھەمىشە دنيا دەجۈولى بۇ پىشىھە وە
كتىيىكىم لە دەستدايە بى رۇوناك دەكاتە وە.

ئەو دارستانە وەک کتىبان مەستم دەكەت
ئاسمانى وشەم خەيالە، لە چىزى زھۇي ناسرەھوئى
ولۇت ھېچى بەسەر ھېچەوە نەماوە
بە لادا دى
وشەيەك دەمگەرىتەوە، ھاوارپىيەكى گەلائاسا
باوهش بۆ كتىبى دەستم دەكاتەوە.

ئەو دارستانە بەسەر ھېچەوە دەپروانى
ئاژەلآنى خويىنەر دەلىن لەبەر كتىبان دەمەنلىن
خويىنەرانى ئاژەل دەلىن لەبەر دارستان دەمەنلىن
من خەريکە لە ھېچەوە بەر دەبىمەوە
با وەكىو گەلە دەمانبا
مردىش چەشنى كتىبان.

دل بووهته پشيله

له راستيدا باوه‌رم به هيج نبيه
تازه دنيا خوش ناكاته‌وه
به‌لام وا خوم نيشان دهدم
وازم له خه‌مان هيئاوه
ئه‌وه منم
ريک پيچه‌وانه‌ى مردن دلم چاوه‌بروانى ده‌بيا
به‌لام باوه‌رم به هيج نبيه
دهزانم دل نئارامه
وهك ئه‌وه‌ى كه‌سى له دهرگه بدا و بلی
له خه‌و هه‌سته دنيا ده‌روا
قاچه‌كانم له هيج ده‌ئالين
دهرگه ده‌كه‌مه‌وه پشيله‌ي‌ه‌ك ده‌مياوينى
گوي له پشيله ده‌گرم
وهك ئه‌وه‌ى گوي له دل بگرم
ده‌لىم هيج نبيه
تازه دل خوش ناكاته‌وه
دهزانم ناتوانم واز له خه‌مان بيئم

دەگەرپىمەوە وە خۆم دەردەخەم ھىچ نەبووە
دل لەبن خەمان دەنالى
چاۋى پېشىلە لەبن تارىكى دەتروووسكى
تازە خەيال خۇش ناكاتەوە
وەك ئەوهى بلىم بىرۇام بە ھىچ نىيە
خەو دەمباتەوە
لە خەونمدا دىنيا دەرروا
بۇوم لە تارىكى وەرگىراوە
نازى پېشىلە دەكتىشم
دەرگە دەكەمەوە
پىك پىچەوانەي تارىكى دل دەمياوينى
دەلىم ھىچ نىيە
دەلم بۇوهتە پېشىلە

مهل و مرؤُّف و نهی

نهی —

من چیم دهوى
چاو داده خەم
بىيەشبوونى خۆم دەخويىن
مهل —

چيتان دهوى

فرىينى من ئاسمانىكە
ئارەززووى من كومەلىك ئاسمانى تره
خۆم لە زەھى دەگرمەوه
مرؤُّف —

چىيان دهوى

خەو دەبىيىن
كە چۆن وەك مەل بال دەگرم
دەلم وەك نەھى دەنالىيىنى

—مهل—

ئائى مرۆققى بىپېكەنин
وەك بال لە فرین
لە كتىيان نايەيتەوه
نهى—

لەگەل پېكەنинى بىمەرۆقق
ناچمه سرووشت
—مهل—

مرۆقق بىگانەيە
نهى—

مرۆقق بىزرووه
—مرۆقق—

ھەر ئەوهندە، بىست سىبەرى دىكەي ھەيە
(من ھىج نالىيم

بووم بە نيوهەرقى ئاسمان
بووم بە سىبەرى سەر زەۋى)

ئەوەيە مەدن

نازانم ناوم چىيە
دواى بەسەربرىنى ژيان لەنیۆ سرووشت
بە دلى كراوه
نازانم ناوم چىيە
بە چاوى نۇوقاوهە دنيا دلى زهوت كردى
دلم بۇ سرووشت دەچى
بەلام دەزانم ژيان خۆپاراستنە لەوهى دەمانەۋى
دلم لە دنيا تۇراوه خۆزگە چاوم نەدەكردەوه
مەردىن مەرجى پىزگاربۇونە لە ئازار
ئەوهى داوا دەكەين بە دنيا بۇون نىيە
مەرجى بە سرووشت بۇون نىيە
پىزگاربۇونە لە تەننیايى

خۆزگە مردن دهبووم
پیچەوانەی دنیا بە دلی پر لە خەيالەوە
دەچوومهوە بۆشایی
ئەوەیە مردن
مەرجى پزگاربۇون لە گومان
دوای بەسەربىرىدىنى ژيان لە دنیا
بە خەيالى شەوهوە سرۇوشت زەوت دەكەم
مالمان لە كويىيە
نازانم ناوم چىيە.

۲۲/۱۰/۲۰۱۶

مردن دهیه‌وی

له شهپری مردن نامه‌وی ده رکه‌وم
له بهر ئاوینه قزم بۆ سه‌ره‌وه ده بهم و به خۆم ده لیم
چیت ده‌وی

له شهپری ئه و چیزه‌ی که کونترۆل ناکری
ئه و خه‌یاله‌ی که ژیان دهیه‌وی
ئه و ئاره‌زووه نامویه‌ی که مردنه و
مرۆف له چاوه‌پوانی پیر ده‌بی
چیت ده‌وی

من له ئاوینه داوا ده‌که‌م
له شهپر داوا ناکه‌م
ئه وه ئاره‌زووه راسته‌قینه‌یه
ژیان دهیه‌وی
من نامه‌وی

له شهپری مردن خوّم به دوور دهگرم
پزگاربون لهو بازنه داخراوهی ئارهزوو
که له نیگای يەكەمهوه وا دەردەكەوی ژیان دەيەوی
من نامەوی

داوا له زمان دەكەم له شهپری مردن بەمپاریزى
داوا له مردن دەكەم له شهپری زمان بەمپاریزى
داوا له شەر دەكەم له مردىنى زمان بەمپاریزى
ھەموو ئەو خۇۋېرانكىدەنە
ئەو ئارهزووكرىنانە
بۆشايىيەكى بەتالە
خەيال دەيەویت
مرۆف چاوهبروانى دەكات
له بەر ئاوىنە قىزم بۇ سەرەھوھ دەبەم و بە خوّم دەلىم
چىت دەوى
له بەر ئاوىنە چاوم دەنۇوقىيىم و دەلىم
من كىيم كە مردن دەيەوی.

دلدارانه زور دلدارانه

هاورپیهکه م ئەوهنده له نیو سرووشتدا ما یە وە
دلی بۇ به درەخت
دلدارانه زور دلدارانه سەوز بۇ
با برەھلەیە و پەنگزەرد
هاورپیهکه م ئەوهنده له سینەی گەلا کان راما
وەکوو زستان ھەستى تارىكى كردووھ
دلدارانه بە خور دەخويىنى وەک باران
دلدارانه سې بۇوهتەوە وەک ئاشتى
دلدارانه دلم بە سرووشت دەكەتىھوە

بے دلداره کان دلیّم
ئاره زووی ئیوه ئاره زووی ئه وی تره
گه ورہ و بچووک
من هیچم نییه بیدهم به دنیا
دنیا هیچی لە من ناوی
ئاره زووی من دنیا نییه
ئه وی تر نییه
دلدارانه زور دلدارانه
لە شەپھى ئه و شتە بىپارىزىن كە داواى دەكەم.

۱۱/۱۱/۲۰۱۶

ھولیز

خەمى ئىيان

بەرددوام دەبم
دل بۆ سادەبى دەكەمەوە
تا دەستم شل دەبى لە مردن پاادەكەم
تا دەستم شل دەبى لە خۆم دەبىمەوە
نزيك لە سرووشت
وەك با لە باوهشى دوورى
دەچمەوە شار
بەرددوام دەبم
ناتونام بەرددوام بى
نامىبىنى كە چۆن دەكەمەوە
نامىبىنى دەنگم نۇوزەى دى
ئەوە هيچ نىيە
بەرددوام دەبم
گۈئ لە دلى مەدووان دەگرم

ئەوهى گوئى بۇ دەگرم خۆم نىم
 ئەوهى گوئى بۇ دەگرم كى بى
 پەيوەندىيى بە دلەوه ھەيە
 تا دەستم شل دەبى
 مردووه نەمرەكان دەدوينىم
 باوهش بۇ خۆم دەكەمەوه
 ئەوه هېچ نىيە
 لە شاردا ھەم زىندووهكان و ھەم مردووهكان
 گالىتە بە يەكترى دەكەن
 وەك مىملانى لەسەر ھىز
 دادپەروھرى
 لە دووكانى نادادپەروھرى دەفرۆشن
 ئازادى لە ئازادى دەگرنەوه
 ئەوه هېچ نىيە
 ناتوانم بەردەۋام بىم
 دوور لەو كاتەى كە ھىز دەبىتە گەمژەيى
 لەو كاتەى كە مردووان دەبنە نەمر
 كە دەنگم دى لە گۈرستان
 باوهش بۇ خۆم دەكەمەوه
 بەلام نەمزانيوه مردووم.

ئەگەر باتان بىنى بىكۈژن

"ھىچ شىئىكى نوى لە ثىرر پۇشىنابىي خۆردا پۇو نادات"
ئەگەر شەمسى تەورىزىت بىنى بىكۈژە
لە مەولانا مەپرسە كى ھەتىوه
با يان مرۆڤ
ئەگەر باتان بىنى بىكۈژن
لە مەولانا مەپرسەن كى لە برى خۇر دىتەوە
مرۆڤ يان مرۆڤ
ماوهىيەك دواى ھەلاتنى خۆر
دواى بەربۇونەوەي شىنابىي ئاسمان
مرۆڤ بە ھەموو لايەكدا بلاو بۇوەوە

چاره‌نووسی شه‌مسی ته‌وریزی چاره‌نووسی بایه
ئاسمان باران باران خوی ده‌به‌خشنى
زه‌وی مرۆڤ مرۆڤ ده‌بی
مرۆڤ مرۆڤ
ئه‌گه‌ر باتان بینی بیکوژن
هیچ له خه‌ونی سه‌رمه‌ستان که‌م ناکاته‌وه
روژیک دادی ئاسمان ئال‌لووده‌ی ره‌نگ ده‌بی
زه‌وی به چیزه‌وه ده‌پروا
با با

هیچ شتیکی نوی له‌ثیر پوشنایی خوردا پوو نادات
ئه‌گه‌ر شه‌مسی ته‌وریزیت بینی بلی
ئاسمان له بیی هه‌وره‌وه ده‌گاته ده‌می کوتایی
زه‌وی له مالی با خه‌ون ده‌بیاته‌وه
ئه‌گه‌ر باتان بینی
هیچ به باران مه‌لین
هه‌تا مرۆڤ به خه‌ونه‌وه به‌ر نه‌بووه‌ته‌وه بۆشایی
له بال‌نده مه‌پرسه هه‌تاو بۆ سه‌وزه
له دره‌خت مه‌پرسه هه‌تاو بۆ زه‌رده
له مرۆڤ بپرسن شه‌ر چه‌ند ده‌با
با بونی شه‌ر دینی
مرۆڤ ریسوایی
هیچ به مه‌ولانا مه‌لین
له خه‌می با و ترسی مرۆڤ

زه‌وی خه و دهیباته وه
ئاسمان باران دهیباته وه
ئه‌گه ر باتان بینی بلین
مالی شه‌مسی ته‌وریزی کوا
هه‌تاو هه‌تاو
بونی به‌خشین دی
مرؤف مرؤف
بازاری شه‌ر ده‌گاته ده‌می کوتایی
مه‌ولانا بگرن
هیچ شتیکی نوی له‌ژیر پوشنایی خوردا پوو نادات
دنیا قاچیکه له‌دار درووستکراو
ژیان ده‌میکه له با خوشت.

۱۲/۱۲/۲۰۱۶

لەئیو کتیبیان

کەس ئاپر ناداتەوە
کەس دیار نیيە، لەبەر تۈورپەيى
با گۇرانى دەللى...
کەس ئاپر ناداتەوە
کەس دیار نیيە، لە دوورىي ئاسمان
با شانازى بە گاندى دەكა لەبەر تۈورپەيى نا

من له نیو کتیبان له زهوي پادهچ
له بهر توروهیي نا
به دواي رسته يه کم که ده جولى
رسته يه ک نه سه رهتاي هه يه و نه کوتاي.
له بهر کتیبان که س ديار نيه
ئاسمان نائاكایانه دهلى
كتېه کان له زهوي ناگهنه هېچ رېيھ ک
نه شانازين، نه توروهیي
مرۆڤ له زهوي ناگاته هېچ
مرۆڤ له زهوي ون بوروه
که س ديار نيه
له بهر کتیبان.

۲۰۱۸/۴/۲۹

ههولېز

کەمتر لە هىچ

ھەنگاوىك دەچمە دواوه بۇ ئەوهى بىر بىكەمەوه
ھەنگاوىك لە ژيان كورت دەكەمەوه
ھەنگاوىك ھەتا دوايى
لە رەشبردنەوهى خۆر
دەچمە دواوه
کەمتر لە هىچ
لە ژيان كورت دەكەمەوه
ژيان مىزۈوى نىيە
چەشنى درق
دوايى دىم
لە ژىير رۇشنايىي خۆر
درق دەنووسىنەوه
ھەنگاوىك دەچمە پىشەوه بۇ شۇپش

هەنگاویک دوور لە دۆزەخ دەلیم
ژیان کەمتر لە هېچ
لەنیو كتىبان دەكەۋى
واى دابىنن ھەنگاویک دەچمە پىشەوە
ھەتا دوايى
بۇونى با زگماكىيە من بەو بىرەوە نازىم
بە يادى شۆرش
واى دابىنن خۆر لەنیو كتىبان دەكەۋى
ھەنگاویک دەچمە دواوه بۇ ئەوهى نەپڑىم
دوور لە پۇشنايى دەلیم
ژیان مىڭۈوئى نىيە.

۲۰۱۹/۴/۱۲

ھەولىتىر

دلم خوش ناکاته وه

دنیام توزی لى دیاره
ئەوە هەموو قسە کانمە
بە دیار تەمەنە وە دەلیم دنیام لى ون بۇوە
ھیچ شتىك دلم خوش ناکاته وە
بىر بىكەرە وە
مندالى سىيويكە دەكرى بە دوو لە تە وە
لەتى دووەمى پىرىيە
ھەموو ژيانم لە لەتى يەكەم لە بىر كرد
دنیام توزی لى دیاره
ئەوە هەموو ژيانمە
بە دیار نەخوشىيە وە دەلیم دنیام لىل بۇوە
ھیچ شتى دلم ناداتە وە

عهبدولموته لیب عهبدوللا

نووسه و ورگیز، له گهپکی (جمهوری) سی شاری ههولیر له ۱۹۶۲/۱۱/۵ دا له دایک بووه. ههتا نیستا نزیکه سیوسی کتیبی چاپ و بلاو کردوهه ته وه، جگه له نوسینی ژماره یه کی زور له گوتار و لیکولینه وه ئهده بی، تیوری، ورگیزان و شیعر... چندین خهلاتی له بواری شیعر و پهخنه ئهده بیدا و هرگرت ووه:

خهلاتکان:

خهلاتی یه که می شیعر، له پیشبرکی پینجه مین فیستیقالی ئهده بی و پوناکبیری گه لاویز بۆ سالی ۲۰۰۱.

خهلاتی یه که می شیعر، له پیشبرکی شهشه می فیستیقالی ئهده بی و پوناکبیری گه لاویز بۆ سالی ۲۰۰۲.

خهلاتی پیزلىنانی یه کیتی نووسه رانی کورد / لقی ههولیر له ۲۰۰۹/۲/۱۰ دا.

خهلاتی پیزلىنانی کتیب، و هزاره تى پوشنبیری و لوان، بهریوه برایه تی چالاکبی ویژه بی له ۲۰۱۲/۱۲/۳۰ دا.

خهلاتی ناوەندی پوشنبیری ئهندیش بۆ پهخنه ئهده بی له ۲۰۱۳/۱۰/۳.

خهلاتی پیشانگه کی نیوده وله تی فرانکفورت بۆ سالی ۲۰۱۷.

